

Motion till riksdagen 2010/11:So492

av **Carina Hägg m.fl. (S)**

Abort som en mänsklig rättighet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uttala att abort är en mänsklig rättighet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd samt lagstiftningen bör förstärkas för att garantera kvinnor abort.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn för att lagstiftningen ska garantera att såväl offentlig som privat vård utför abort.

Motivering

Varje år dödas kvinnor i utvecklingsländerna som en direkt följd av riskabla aborter. Miljontals kvinnor måste vårdas på sjukhus för infektioner och andra komplikationer. Det är skador som kan leda till dödsfall eller till funktionsnedsättningar.

Kvinnors ekonomiska villkor får inte vara avgörande för om svenska eller utländska kvinnor har rätt till abort i Sverige. Varhelst kvinnor lever i världen ska de ha makten över den egna kroppen. I vårt demokratiska samhälle har vi ett ansvar för att såväl driva frågan om rätt till abort som att gå före i ställningstaganden för kvinnors rätt. Abort måste ses som en mänsklig rättighet.

År 2004 kunde EU, under det holländska ordförandeskapet, samlas i starka rådsslutsatser. Kairokonferensens 15:e årsdag inföll under Sveriges ordförandeskap i EU under 2009. Mer allmänt bedriver EU sitt arbete med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter inom ramen för stödprogrammet ”Att investera i människor” som har ett delmål om god hälsa för alla. Men detta räcker inte. Regeringen måste därför kraftfullt agera för ICPD och hävda kvinnors rätt till abort. Men under det svenska ordförandeskapet, i först Europarådet och sedan EU, avstod regeringen från att såväl hävda som att flytta fram po-

Fel! Okänt namn på

sitionerna för SRHR-frågorna. Sverige kan ta nya initiativ, medla, bygga allianser, isolera motståndare och anordna en regional och internationell konferens om handlingsprogrammets fortsättning. Specifika insatser kan identifieras för att Europeiska ministerrådet ska få ett tydligare språk och ta initiativ inom medlemskretsen men också i förhållande till sin omvärld.

Frågan om aborträtten har fått allt större uppmärksamhet i EU. Inom Europa förs en hård debatt mot kvinnors rätt till abort. EU-länder som Irland, Malta och Polen har förbud mot aborter. EU kan inte samlas kring en politik för att stärka SRHR-frågorna, frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, vid internationella konferenser och är passivt när kvinnor förnekas rätten till abort i medlemsländer. Men Europarådet har avgett en rapport om att avkriminalisera abort. Därefter har den parlamentariska församlingen gått emot en ytterligare rapport. Även denna rapport var skriven efter ett initiativ i form av motion av mig som förstanamn.

Vår svenska abortlagstiftning ger alla kvinnor rätt till legal och säker abort. Vi kan tyckas trygga i att rätten till abort är garanterad för all framtid. Men även i Sverige är den fria aborten ifrågasatt. I prop. 2007/08:110 En förnyad folkhälsopolitik togs abort upp med följande meningar: Att förebygga graviditeter är mer komplext än att förebygga sexuellt överförbara sjukdomar. En graviditet som inledningsvis upplevs som oönskad fortsätter inte alltid att vara det, utan en del kvinnor ändrar sig och bestämmer sig för att fullfölja graviditeten.

Meningarna är djupt oroande, då de är ett brott mot den enighet som hittills funnits i synen på kvinnors rätt till legal och säker abort. Regeringen använder formuleringar som ifrågasätter kvinnans egna val. Kvinnor behöver ett tydligt ställningstagande för sina rättigheter, ett tydligt ställningstagande för kvinnors rätt till abort.

Att socialminister Göran Hägglund öppnat för systemskifte inom vård och omsorg kräver åtgärder från regeringen och fler kompletteringar i föreskrifterna. Idag kan apotekspersonal inte vägra att sälja preventivmedel, dagen-efter-piller eller abortpiller. Personal inom sjukvården kan inte vägra att medverka till att abort utförs med hänvisning till personlig tro eller tillhörighet i religiös sammanslutning. Erfarenheter från utlandet visar att personal såväl nekar att utföra arbetsuppgifter som utsätts för påtryckningar för att stoppa aborter.

Att regeringen driver på för etniska och religiösa vårdcentraler är därför djupt oroväckande. Flickor i patriarkala miljöer och som lever under hedersförtryck kommer att begränsas ytterligare. Personer som förespråkar sharialagar får bedriva vård utan att regeringen invänder. Inte heller dokument från Heliga stolen, Etiska riktlinjer för sjukvårdspersonal från Pävlige rådet för hälsovårdspastoral, har avvisats av regeringens partier. Där kan vi läsa att den som arbetar inom vården och står inför en lagstiftning som är för abort "måste vägra artigt men bestämt". Vidare: "Man kan aldrig lyda en lag som i sig är omoralisk och det är fallet med en lag som i princip medger att abort är lagenlig. Därför måste läkare, barnmorskor och sjuksköterskor vägra av samvets-skäl." Det skrivs vidare att abort "är ett avskyvärt brott". Dokumentet beskriver ingående hur man förhåller sig till andra delar av vården och vad som

Fel! Okänt namn på

förväntas av vårdpersonal. Nu kommer Påvliga rådet för hälsovårdspastoral att kunna styra även vård och omsorg i Sverige. Riksdagens beslut om flickors och kvinnors rättigheter kringgås genom Vårdval Stockholm.

Privata vårdgivare, såväl mindre kliniker som privata sjukhus, har i dag ingen laglig skyldighet att utföra aborter. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) kan inte svara på huruvida abort inkluderas i avtal mellan huvudmän och vårdgivare. Privatisering av vård och omsorg och privata försäkringslösningar kan leda till att privata vårdgivare kan välja bort abort. Vid debatt i riksdagen tillbakavisar majoriteten heller inte denna oro. Regeringen måste vidta åtgärder för att privata vårdgivare inte ska kunna neka aborter. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd från 2004 måste uppdateras och lagstiftningen bör förstärkas för att garantera kvinnor abort. Föreskrifterna bör inkludera ny lagstiftning samt hur regeringen ska göra känt för utländska kvinnor att aborter utförs i Sverige.

Alla kvinnor och flickor har rätt att få tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, där säkra och lagliga aborter är en viktig del. Den svenska regeringen i sin helhet måste även ta ansvar för att lyfta fram frågorna om kvinnors självklara rätt till abort. Det kan gälla såväl i Europarådet som EU som i internationella sammanhang. I ett demokratiskt samhälle ska alla kvinnor ha makt över den egna kroppen: Abort bör vara en mänsklig rättighet. Sveriges regering måste stå upp för kvinnors rättigheter och ta debatten med regeringar som förbjuder abort. Och regeringen bör ytterligare underlätta för kvinnor från exempelvis Polen att komma till Sverige för att utföra abort när det är omöjligt i det egna landet.

Sverige, som ett modernt land med stor jämlikhet, får inte acceptera att kvinnors rättigheter ignoreras. Att neka eller begränsa tillgången till abort är också en diskriminering på grund av kön. Det handlar om rätten att bestämma över sin egen kropp och sin sexualitet. Riksdagen bör därför slå fast rätten till abort som en mänsklig rättighet.

Stockholm den 27 oktober 2010

Carina Hägg (S)

Carina Ohlsson (S)

Hillevi Larsson (S)